

VANGST VAN EEN KRUISING BOERENZWALUW X HUISZWALUW

Vanaf 12 juli 1988 hield ik mij in de buurt van Hoophuizen, aan het Drontermeer ter hoogte van Nunspeet, bezig met het vangen en ringen van boerenzwaluwen. Dat geschiedde in de avonduren in een rietveld dat in vorige jaren door de zwaluwen als gemeenschappelijke slaappleats werd benut. De vangsten hadden dit jaar een wisselend sukses. Vooral in de beginperiode bleek dat overwegend langstreckende boerenzwaluwen werden gevangen. In groepjes van tien tot maximaal veertig exemplaren vlogen ze in noordoostelijke richting, kennelijk naar de slaappleats te Elburg, waar Benny v.d. Brink hen opwachtte! Op "mijn" plek bevond zich in die beginperiode wel een slaappleats van ca. 200 witte kwikstaarten die zich een uur voor zonsondergang succesievelijk naar hun vaste plaats in het riet spoedden.

Vanaf 19 augustus nam het aantal boerenzwaluwen enorm toe. Tegen de schemering verzamelden zich vele duizenden exemplaren boven de ringplaats. Het was een telkens terugkerende sensationele belevenis om de vogels in enkele minuten van grote hoogte al zwenkend en zwierend naar beneden te zien komen. Het was voorts een kwestie van sekonden dat de invliegnetten vol met boerenzwaluwen hingen. Dan brak een druk uurtje aan om de vogels uit het net te vissen, van een ring te voorzien en weer los te laten.

Het noteren was een eenvoudige zaak. De vangst bestond voor 95% uit eerstejaars boerenzwaluwen zodat volstaan kon worden met het opschrijven van afwijkende vangsten. Af en toe bevond er zich een kleine karekiet tussen, een oeverzwaluw, witte kwikstaart, een na 1e kj. - aan de lengte van de staartpennen - herkenbare mannetjes- en vrouwtjes boerenzwaluw of een geringd beest.

Hoewel boerenzwaluwen zich voorbeeldig in het net gedragen en er zonder veel moeite kunnen worden uitgetild, mag duidelijk zijn dat er toch wel enige tijd mee is gemoeid. Het gebruik van een hoofdlamp die op de

manier van de "kompels" de handen vrijhoudt is dus noodzaak. Het ringen zelf is een routine-klus.

Bij de eerste oogopslag is dan al te zien of het een der vele eerstejaars boerenzwaluwen is. Rest dan een blik op de poten om te zien of het beest al is geringd. Op de avond van de 19e augustus tilde ik er een zwaluw uit die er aan de voorzijde als een boerenzwaluw uit het eerste kalenderjaar uitzag. Een lichtbruine keel en een dito plekje boven de bovensnavel plus een donkere borstband. Om het beest te ringen bevindt dit zich ruggelings in de hand. Toen ik echter het knijpringetje om één der poten wilde doen, viel het me op dat de vogel licht bevederde vleeskleurige poten had, weliswaar minder dik bevederd dan bij de huiszwaluw, maar duidelijk afwijkend van de naakte boerenzwaluwenpoot. Toen ik het beest omdraaide zag ik dat het een vuilwitte stuitvlek had en ook dat de staartpennen geen witte vlekjes droegen. Ik beperkte me tot het meten van de staartlengte, 61 mm, en de vleugellengte die 115 mm bedroeg. Ik overwoog nog wel om deze kruising huiszwaluw x boerenzwaluw, vast te houden.

Aangezien ik als eenvoudig wielrijder alleen over een paar simpele en tot de nok volgeladen fietstassen beschikte, zag ik geen mogelijkheid het "onechte" zwaluwenjong levend over te brengen. Bovendien wachtten er nog zo'n 130 boerenzwaluwen om uit de netten te worden bevrijd. Met ringnummer F 106.532 van het Vogeltrekstation werd het beest in vrijheid gesteld.

Achtergrondinformatie over dergelijke kruisingen met een uitgebreide literatuurlijst kunt u in Limosa afl. 2 van 1988 bladzijde 96 en 97 vinden, waar Ben v.d. Brink een uitstekende, met foto's geïllustreerde beschrijving van twee door hem in de herfst van 1987 gevangen en geringde hybriden te Elburg geeft.

Ik beperk me daarom maar tot een verwijzing naar dat artikel. Overigens werd door hem op 19 september 1988 te Elburg nog een dergelijke kruising gevangen. Ik besef dat ik met deze solistische waarneming geen poot heb om op te staan om deze erkend te krijgen.

Misschien wil F 106.532 zich ooit nog eens laten terugvinden, het liefst levend.

Ik deel de mening van Ben v.d. Brink dat dit onechte jong is opgevoed in een broedsel van boerenzwaluwen, gestoeld op het feit dat het zich op een boerenzwaluwenslaapplaats bevond, waar ik nog nooit een "echte" huiszwaluw ben tegengekomen.

A. Smit, Nunspeet

